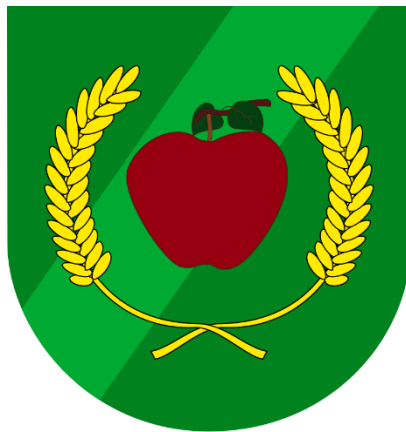

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY KOWIESY

AUTOR: PATRYCJA GRABA

Patrycja Graba

DATA SPORZĄDZENIA PROGNOZY : MAJ 2025 R.

SPIS TREŚCI	3
I. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
I.1. ZAWARTOŚĆ ORAZ GŁÓWNE CELE PLANU OGÓLNEGO	5
I.2. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	9
III. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	10
IV. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	11
V. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	12
V.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	12
V.2. SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENU	13
V.3. GLEBY	14
V.4. ZŁOŻA KOPALIN	15
V.5. WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE	15
V.6. ZAGROŻENIE POWODZIOWE	16
V.7. WARUNKI KLIMATYCZNE	17
V.8. WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE	17
V.9. KLIMAT AKUSTYCZNY	18
V.10. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	19
V.11. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	20
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	21
VII. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	27
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	30
VIII.1. ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	30
VIII.2. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA	31
VIII.3. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI	31

VIII.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODY	32
VIII.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE I KLIMAT	33
VIII.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI I KRAJOBRAZ	34
VIII.7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	35
VIII.8. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI ORAZ DOBRA MATERIALNE	36
VIII.9. PODSUMOWANIE	37
IX. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	38
X. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	39
XI. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	40
SPIS AKTÓW PRAWNYCH	41
OŚWIADCZENIE AUTORA	42

I. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

I.1. ZAWARTOŚĆ ORAZ GŁÓWNE CELE PLANU OGÓLNEGO

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko **projektu planu ogólnego gminy Kowiesy**, opracowanego na podstawie Uchwały nr IV/28/24 Rady Gminy Kowiesy z dnia 14 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kowiesy.

Plan ogólny obejmuje cały obszar administracyjny gminy Kowiesy i dzieli go w sposób rozłączny na następujące strefy planistyczne:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW),
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ),
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ),
- 4) strefa usługowa (SU),
- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH),
- 6) strefa gospodarcza (SP),
- 7) strefa produkcji rolniczej (SR),
- 8) strefa infrastrukturalna (SI),
- 9) strefa zieleni i rekreacji (SN),
- 10) strefa cmentarzy (SC),
- 11) strefa górnictwa (SG),
- 12) strefa otwarta (SO),
- 13) strefa komunikacyjna (SK).

W analizowanym dokumencie **strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW)**, **strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)** oraz **strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ)** wyznaczono:

- na obszarach objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które przewidują przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,
- wyznaczonych w planie ogólnym obszarach uzupełnienia zabudowy (OUZ) ,
- obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie.

Strefy usługowe (SU) i **strefy gospodarcze (SP)** zlokalizowano głównie na obszarach z istniejącą zabudową usługową i produkcyjną, terenach przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w pobliżu istniejącej drogi ekspresowej S8.

Z uwagi na charakter gminy, która cechuje się dużym rozwojem sadownictwa, w celu umożliwienia dalszego rozwoju, poza obszarami cennymi przyrodniczo, na zapleczu istniejących terenów o funkcji zagrodowej (SZ) zlokalizowano **strefy produkcji rolniczej (SR)**.

Ponadto w planie ogólnym wyznaczono **strefy infrastrukturalne (SI)** na terenach infrastruktury technicznej, **strefy cmentarzy (SC)** na terenach zajętych przez cmentarze, a także **strefy zieleni i rekreacji (SN)** dla terenów dla których planuje się przeznaczenie pod zieleń urządzoną i rekreację.

Na terenie gminy Kowiesy wyznaczono także dwie **strefy górnictwa (SG)**, zlokalizowane na terenach przeznaczonych na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ponadto jedna ze stref została rozszerzona o obszar z udokumentowanym złożem kopalin.

Zdecydowaną większość powierzchni gminy stanowią **strefy otwarte (SO)** – obejmujące grunty rolne (z zakazem zabudowy), lasy, tereny zieleni naturalnej, cieki wodne i obszary komunikacji.

Jako **strefy komunikacji (SK)** zakwalifikowano teren istniejącej drogi ekspresowej, drogi główne, zbiorcze oraz tereny komunikacji kolejowej i szynowej.

W ramach opracowywania planu ogólnego dokonano ustaleń w zakresie **gminnego katalogu stref planistycznych**, który stanowi obowiązkowy element gminnych standardów urbanistycznych.

W katalogu tym określono:

- **profile funkcjonalne dla każdej strefy planistycznej,**
- **wartości parametrów urbanistycznych** w odniesieniu do stref planistycznych wskazanych w pkt 1-7 tj. maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy;
- **minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej** dla stref wymienionych w pkt 1–10 .

Głównym celem opracowania planu ogólnego gminy Kowiesy było zapewnienie spójnych, przejrzystych i długofalowych ram prowadzenia lokalnej polityki przestrzennej. Dokument ten stanowi podstawowe narzędzie kształtowania ładu przestrzennego na poziomie gminnym, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych, a także zgodności z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym.

Plan ogólny zastępuje dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Na podstawie planu ogólnego sporządzane będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wydawane decyzje lokalizacyjne, tj. decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

I.2. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przy ustalaniu planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wskazane w art. 13b. *ustawy z dnia 27 marca 2023 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [1]

- politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- znajdujące się na obszarze gminy:
 - formy ochrony przyrody oraz ich otuliny;

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału;
- obszary gruntów zmeliorowanych;
- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy;
- strefy ochronne ujęć wody;
- obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych;
- tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi;
- udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji;
- obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej;
- zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [2] lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej;
- obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne;
- tereny zamknięte i ich strefy ochronne;
- obszary ograniczonego użytkowania;
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji;
- obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją;
- grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne;
- zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
- rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska[3];
- zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

W związku z powyższym, dokumentami powiązanymi, które analizowano przy ustalaniu planu ogólnego były:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KOWIESY NA LATA 2024 – 2030 PRZYJĘTA UCHWAŁĄ NR VIII/52/24 RADY GMINY KOWIESY Z DNIA 23 GRUDNIA 2024 R.

Określony w Strategii model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kowiesy, stanowił istotną podstawę w procesie sporządzania planu ogólnego. Przyjęty model ma charakter ogólny, wyznaczający kierunki rozwoju, wskazując ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Uwzględniając omawiany model, w planie ogólnym wyznaczono strefy planistyczne, które są zgodne z jego założeniami. W projekcie planu ogólnego uwzględniono kluczowe cele rozwojowe określone w strategii, takie jak

zachowanie rolniczego charakteru gminy, uzupełnionego o wielofunkcyjne strefy umożliwiające aktywność gospodarczą mieszkańców gminy Kowiesy w zakresie poszukiwania pozarolniczych dochodów w postaci prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej, korzystając z atrakcyjnego położenia w stosunku do krajowej sieci komunikacyjnej i dużych ośrodków miejskich. Wyznaczenie stref planistycznych jest zgodne z założeniami strategicznymi oraz umożliwia zarządzanie przestrzenią gminy w sposób zrównoważony, uwzględniający obszary cenne przyrodniczo, przy jednoczesnym uwzględnieniu potencjału gospodarczego pozostałej części obszarów.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR LV/679/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO Z DNIA 28 SIERPNIA 2018 R.

Plan ogólny gminy Kowiesy został sporządzony w sposób spójny z polityką przestrzenną województwa łódzkiego, uwzględniając uwarunkowania lokalne oraz zadania rządowe i samorządowe wskazane w planie województwa, z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz wspierania funkcji rolniczej, środowiskowej i turystycznej gminy.

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XIII/150/25 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO Z DNIA 15 KWIETNIA 2025 R.

Plan ogólny gminy Kowiesy został sporządzony w sposób zapewniający pełną zgodność z ustaleniami audytu krajobrazowego województwa łódzkiego- uwzględnienie krajobrazów priorytetowych, ochronę istniejących form przyrody i krajobrazu oraz realizację zasad ładu przestrzennego poprzez precyzyjne określenie przeznaczenia terenów i ograniczeń w ich zagospodarowaniu.

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PLANU OGÓLNEGO GMINY KOWIESY

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Kowiesy, stanowiło jeden z kluczowych dokumentów źródłowych, umożliwiających określenie ograniczeń przyrodniczych, identyfikację walorów środowiskowych oraz wyznaczenie kierunków zagospodarowania zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju. Opracowanie stanowiło podstawę do oceny przydatności terenów pod rozwój funkcji zabudowy oraz określenia ograniczeń wynikających z potrzeby zachowania równowagi przyrodniczej, co miało wpływ na sposób wyznaczenia stref planistycznych i kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej w planie ogólnym.

OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY KOWIESY

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiły podstawę do przypisania odpowiednich stref planistycznych w planie ogólnym. Uwzględniono w nich istniejące ustalenia dotyczące przeznaczenia terenów oraz parametrów urbanistycznych. Dzięki temu zapewniono ciągłość polityki przestrzennej oraz spójność pomiędzy planem ogólnym a obowiązującymi aktami prawa miejscowego.

Pozostałe dokumenty, materiały planistyczne i opracowania środowiskowe oraz branżowe, które zawierały istotne informacje o uwarunkowaniach przestrzennych i środowiskowych gminy pozwoliły na zidentyfikowanie i uwzględnienie uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wskazanych w art. 13b. *ustawy z dnia 27 marca 2023 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [1].

II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Na podstawie art. 53 *ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [4] wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach z prośbą o **uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie** oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Kowiesy.

Pismem nr WOOŚ.411.379.2024.AJa z dnia 11.10.2024 r. **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi** uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektowanego dokumentu, tj. do planu ogólnego Gminy Kowiesy poprzez:

- 1) Wskazanie, że zakres prognozy projektowanego dokumentu ma odnosić się do skutków i oceny wpływu realizacji projektowanego dokumentu na środowisko oraz możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko związane z realizacją projektowanego dokumentu, na terenie nim objętym oraz w jego sąsiedztwie, tj. na obszarach pozostających w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń projektowanego dokumentu.
- 2) Wskazanie, że szczegółowość oceny winna być dostosowana do poziomu szczegółowości ustaleń w projektowanym dokumencie poddawanych strategicznej ocenie, a szczegółowość części kartograficznej prognozy powinna być dostosowana do skali, w jakiej sporządzony jest rysunek projektowanego dokumentu.

Z uwagi na to, że projekt planu ogólnego jest w dokumencie sporządzanym w formie cyfrowej, rysunek prognozy został dostosowany do skali części graficznej uzasadnienia do planu ogólnego. Zgodnie ze wskazaniem organu na załączniku graficznym do prognozy przedstawiono ustalone strefy planistyczne oraz ich oddziaływania w odniesieniu do istniejących form ochrony przyrody.

Pismem nr ZNS.90280.1.15.2024.KP z dnia 10.10.2024 r. **Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skierniewicach** uzgodnił i określił stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Kowiesy, wskazując na konieczność zgodności z wymaganiami zawartymi w art. 51 ust 2 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [4].

Zgodnie z powyższymi uzgodnieniami, zawartość niniejszej prognozy spełnia wymogi określone w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [4].

Prace nad prognozą rozpoczęto od **analizy ustaleń projektu planu ogólnego**. Dokonano oceny istniejącego sposobu zagospodarowania i **planowanego przeznaczenia terenów**, a także stanu środowiska przyrodniczego na obszarze objętym planem.

Analiza stanu środowiska została przeprowadzona w oparciu o:

- dostępne dokumenty planistyczne i specjalistyczne, w szczególności opracowanie ekofizjograficzne, strategie, plany i programy zawierające informacje o stanie i uwarunkowaniach środowiskowych;
- materiały kartograficzne i bazy danych przestrzennych;
- obserwacje terenowe (wizje lokalne).

Dane zawarte w prognozie opracowano na podstawie aktualnych informacji, dostępnych źródeł oraz analiz dostosowanych do zakresu i szczegółowości projektu planu.

Kolejnym etapem prac było dokonanie oceny wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko, identyfikacja potencjalnych oddziaływań oraz sformułowanie propozycji działań ograniczających lub kompensujących możliwe negatywne skutki środowiskowe.

Zgodnie z zaleceniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, prognoza była opracowywana równolegle z projektem planu ogólnego, co umożliwiło bieżące analizowanie skutków środowiskowych wynikających z kolejnych wariantów ustaleń planistycznych oraz ich ocenę w kontekście alternatywnych rozwiązań.

III. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [1] celu oceny aktualności planu ogólnego i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego. Wójt przekazuje Radzie Gminy wyniki analiz, co najmniej raz w czasie kadencji rady. Rada Gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności planu ogólnego i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, podejmuje działania mające na celu ich zmianę w całości lub części.

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [4] organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Ze względu na ogólny, ramowy charakter planu ogólnego, jego oddziaływanie na środowisko jest pośrednie i następuje poprzez akty niższego rzędu – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje lokalizacyjne, tj. decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy

i zagospodarowania terenu, które są sporządzane na jego podstawie, uszczegółowiając przeznaczenia i ustalając konkretne wskaźniki zabudowy dla poszczególnych terenów.

W celu oceny skutków realizacji ustaleń planu ogólnego, zaleca się:

- wykorzystywanie danych zawartych w raportach o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska, opracowywanych przez instytucje i jednostki odpowiedzialne za monitorowanie stanu środowiska, w tym m.in. jednostki administracji rządowej i samorządowej (np. zarządy gospodarki wodnej, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie), Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, a także inne wyspecjalizowane jednostki eksperckie;
- uwzględnianie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska, w szczególności w zakresie jakości powietrza, stanu gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych;
- analizę tendencji zmian stanu środowiska w perspektywie długofalowej oraz określanie kierunków działań na rzecz jego ochrony;
- w razie wystąpienia istotnych zmian lub zagrożeń dla środowiska – przeprowadzenie pogłębionych analiz oraz rewizję ustaleń planu ogólnego, w tym ewentualne zainicjowanie jego zmiany.

Monitoring skutków środowiskowych realizacji postanowień planu ogólnego powinien być prowadzony równoległe z oceną aktualności planu ogólnego i planów miejscowych, w celu zwiększenia ich zgodności z zasadą zrównoważonego rozwoju i celami ochrony środowiska.

IV. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

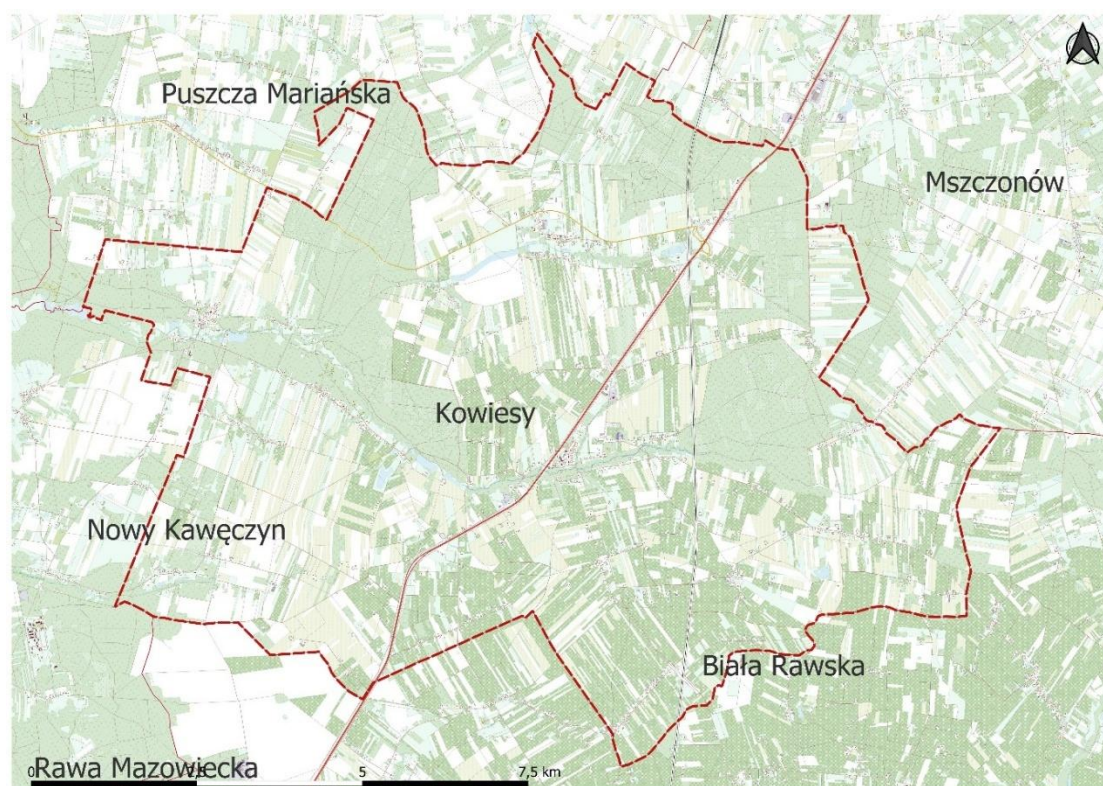
Zgodnie z art. 51 ust. 2, pkt 1) lit. d) *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [4] Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Na obszarze opracowania **nie odnotowuje się możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania** na środowisko z uwagi na położenie Gminy Kowiesy w znacznej odległości od granic kraju. Ewentualne oddziaływanie ma charakter lokalny o niewielkim zasięgu, ograniczony do terytorium gminy oraz jej bezpośredniego otoczenia. W związku z powyższym brak jest podstaw do stwierdzenia, iż ustalenia planu mogłyby wywoływać oddziaływania przekraczające granice państwa.

V. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

V.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina Kowiesy jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie skierniewickim. Sąsiaduje z gminami:

- Biała Rawska (od południa),
- Nowy Kawęczyn (od zachodu),
- Puszcza Mariańska (od północnego zachodu),
- Mszczonów (od północnego wschodu i wschodu).

Rysunek 1 Obszar gminy Kowiesy w granicach administracyjnych

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski przeprowadzonej przez J. Solonę, J. Borzyszkowskiego i innych w 2018 roku, stanowiącej modyfikację wcześniejszego podziału J. Kondrackiego, gmina Kowiesy znajduje się w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie, swoim zasięgiem obejmuje makroregion Wzniesienia Południowomazowieckie, mezoregion Wysoczyzna Rawska¹.

Teren gminy Kowiesy w całości znajduje się w granicach Wysoczyzny Rawskiej, o sumarycznej powierzchni 2140 km². Mezoregion ten stanowi wysoczyznę polodowcową o krajobrazach starogłacialnych równinnych i falistych

¹ Kondracki J. *Problemy regionalizacji fizycznogeograficznej*, Warszawa, 1968

oraz pagórkowatych i wzgórzowych. Najwyżej położony obszar znajduje się w rejonie Osuchowa – 211,6 m n.p.m. obniża się odśrodkowo ku krańcom do wysokości ok. 120-130 m n.p.m.² Średnie wysokości oscylują w przedziale 140-185 m n.p.m. W grupie przeważających typów utworów przypowierzchniowych wskazuje się: gliny i piaski z głazami akumulacji morenowej, które występują w mozaice z piaskami i żwirami fluwiogłacjalnymi oraz miejscami piaskami, żwirami i glinami stref czołowomorenowych. Z kolei dominującym typem genetycznym rzeźby jest mozaika zdenudowanej wysoczyzny morenowej i równin sandrowych ze znacznym udziałem wałów morenowych i ostańcowych wzgórz strefy marginalnej. Odnajduje się tutaj głównie gleby płowe i rdzawe, obecne też gruntowo-glejowe; w dolinach występują mady, gleby torfowe, mułowe i murszowe. Wody płynące reprezentują główne ciek: Jeziora, Rawka, Pisia Gągolina i Pisia Tucza, Utrata, Mogielanka. W odniesieniu do regionów klimatycznych obszarowo największa powierzchnia znajduje się w Regionie Wschodniomazowieckim (XXI); część północno-zachodnia jest w Regionie Środkowopolskim (XVII), zaś północno-wschodnia w Regionie Środkowomazowieckim (XVIII). Regiony te charakteryzują się znaczną liczbą dni z typem pogody 210 umiarkowanie ciepłej i 310 bardzo ciepłej, ale też pochmurnej i bez opadów, ponadto Region Wschodniomazowiecki wyróżnia się znaczną ilością dni z pogodą przymrozkową umiarkowanie zimną, słoneczną i z opadem. Teoretyczną roślinnością naturalną są subkontynentalne grądy odmiany środkowopolskiej oraz świetlista dąbrowa, a na piaszczystym podłożu kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe. W dolinach odnaleźć można siedlisko właściwe niżowym łęgom jesionowo-olszowym i nadrzecznym łęgom jesionowo-wiązowym. Walory przyrodnicze odznaczają się również w postaci trzech obszarów Natura 2000 oraz 14 rezerwatów przyrody, głównie leśnych. Dominuje rolniczy charakter mezoregionu, z największym w Polsce obszarem koncentracji sadów, przeważnie jabłoniowych. Teren cechuje się również dobrze rozwiniętą siecią komunikacyjną.

V.2. SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENU

Największy udział w ogólnej powierzchni gruntów na obszarze gminy Kowiesy stanowią grunty rolne – 69,8 %, w tym m.in.: grunty orne 34,86 %, sady 30 %. Powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych stanowi ok. 2013 ha, a lesistość utrzymuje się na poziomie ok. 23 %. Tereny zurbanizowane stanowią ok. 4,4% powierzchni gminy. Gmina użytkowana jest głównie rolniczo, z uwagi na dobre warunki naturalne.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	8577,9815
Użytki rolne, w tym:	5989,52
grunty orne	2989,9061
sady	2578,855
łąki trwałe	27,8377
pastwiska trwałe	130,6771
grunty rolne zabudowane	210,5209
grunty pod stawami	40,5841
rowy	11,1391

² Kondracki J. Problemy regionalizacji fizycznogeograficznej, Warszawa, 1968

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	2181,3186
las	2013,1129
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	168,2057
Grunty zabudowane i zurbanizowane	374,5839
tereny mieszkaniowe	43,9461
tereny przemysłowe	8,5018
inne tereny zabudowane	18,1961
zurbanizowane tereny niezabudowane	0,4846
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	4,5951
tereny komunikacyjne - drogi	252,9515
tereny komunikacyjne - tereny kolejowe	45,9087
Grunty pod wodami	6,9777
powierzchniowymi płynącymi	6,8503
powierzchniowymi stojącymi	0,1274
Nieużytki	24,0707
Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	1,3256

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów (źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Kowiesy na lata 2024-2030, listopad 2024 r.)

Biorąc pod uwagę obecny stan zagospodarowania gminy Kowiesy i istniejące uwarunkowania przestrzenne w istniejącej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy, Strategia Rozwoju Gminy Kowiesy na lata 2024–2030 wyróżnia:

- jednostkę osadniczą Kowiesy – jako gminny ośrodek aktywności lokalnej poprzez rozwój instytucji kulturalnych, usług medycznych (poradnie specjalistyczne), rozwijanie sektora doradztwa biznesowego, rozwój handlu i gastronomii, usług, obsługi rolnictwa, rozwój działalności gospodarczej nierolniczej itp.,
- jednostki osadnicze: Kowiesy, Wola Pękoszewska, Jeruzal – jako ośrodki koncentracji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług towarzyszących tej zabudowie,
- jednostki osadnicze: Paplin, Chetmce, Jeruzal, Wólka Jeruzalska, Lisna – położone w granicach Bolimowskiego Parku Krajobrazowego oraz wsie: Ulaski, Borszyce, Budy Chojnackie, Wymysłów, Chojnatka - jako miejscowości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz rozwoju agroturystyki, usług i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- jednostki osadnicze: Kowiesy, Wędrogów, Chojnata, Jeruzal, Turowa Wola, Wola Pękoszewska, Lisna – jako miejscowości koncentracji usług podstawowych z zakresu użyteczności publicznej, handlu,
- pozostałe jednostki osadnicze – jako jednostki kontynuujące wiodącą funkcję rolniczą i obsługi rolnictwa, uzupełnianą docelowo o sfery usługowo-gospodarcze głównie w zakresie przetwórstwa produktów rolnych oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

V.3. GLEBY

Obszar gminy Kowiesy to teren na którym przeważają gleby dobrych klas bonitacyjnych, które wykształciły się na glinach zwalowych. Gleby te skupiają się przede wszystkim w okolicach miejscowości Wola Pękoszewska oraz

Zawady, następnie w okolicach Janowa, Lisnej i Paplina. Na tych terenach zidentyfikować można głównie gleby brunatne kwaśne i pseudobielice. Tereny południowe to miejsce występowania gleb pochodzenia pyłowego, północ to z kolei gliny i piaski gliniaste mocne, podścielone glinami. Są to jednocześnie grunty bardzo korzystne dla uprawy polowej. Omówione powyżej obszary występowania korzystnych rodzajów gleb przeplatają się niejednokrotnie płatami gleb brunatnych kwaśnych, wytworzonych z pyłów zwykłych.³

Obecna na obszarze gminy dolina rzeki jest z kolei miejscem występowania gleb wytworzonych na podłożu piasków akumulacji wodnolodowcowej, są to gleby murszowo-mineralne. Użytki zielone na obszarze gminy zajmują niewielkie powierzchnie.

W odniesieniu do klasyfikacji bonitacyjnej największą powierzchnię (ok. 67%) zajmują grunty orne i sady IV klasy bonitacyjnej, dla porównania wskazać należy iż klasę VI reprezentuje zaledwie ok. 3,5%.

V.4. ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy Kowiesy występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych – piasków i żwirów.

Informacje dotyczące złóż zostały umieszczone w poniższej tabeli:

ID złoża	Nazwa złoża	Kopalina główna	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne – bilansowane [tys. t]	Powierzchnia złoża [ha]
KN 13514	Paplin 2	PIASKI I ŻWIRY	złożo rozpoznane szczegółowo - R	291,08	1.866
KN 21072	Paplin IV	PIASKI I ŻWIRY	złożo rozpoznane szczegółowo - R	1 450,04	4.470

Tabela 2 Złóża kopalin na terenie gminy Kowiesy (źródło: <https://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>)

V.5. WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE

W obrębie gminy Kowiesy wyznaczono 4 jednostki występowania pierwszego poziomu wodonośnego w utworach czwartorzędu, który stanowi główny poziom użytkowy. Wiodącą osią drenażu całego obszaru jest główny ciek wodny: Chojnatka, teren jednak wchodzi w skład dorzecza trzeciego rzędu rzeki Rawki, będącej prawobrzeżnym dopływem Bzury. Chojnatka ma wody w III klasie czystości. Użytkowe poziomy wodonośne są głównie związane z piaszczystymi osadami czwartorzędu, rzadziej trzeciorzędu i kredy. Utwory piaszczyste wpływają na korzystne warunki infiltracji wód atmosferycznych. Cały system hydrauliczny wód podziemnych piętra czwartorzędownego oraz wód powierzchniowych jest ze sobą powiązany.

Teren gminy Kowiesy w całości położony jest w granicach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych:

- **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP-2151 – Subniecka Warszawska- część centralna,**
- **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP-215 – Subniecka Warszawska.**

Zbiorniki te stanowią strategiczne zasoby wód podziemnych o znaczeniu krajowym, wykorzystywane przede wszystkim do zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Kowiesy, Kowiesy 2022 r.

W odniesieniu do podziału Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) na 174 części, gmina Kowiesy znajduje się w obrębie jednej JCWPd:

- **GW200063**, o łącznej powierzchni 5344.01 km², leżące w obszarze dorzecza Wisły, region wodny: Środkowej Wisły, charakteryzujące się dobrym stanem ilościowym i chemicznym, dla którego ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrażona.

W podziale hydrograficznym obszar gminy Kowiesy położony jest w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Głównym ciekim jest Chojnatka, stanowiąca jednocześnie główną oś morfologiczną teren gminy znajduje się właśnie w granicach Zlewni JWCP rzecznej: Chojnatka. W części południowej gminy znajduje się również fragment rzeki Białka, w okolicach miejscowości Nowy Wylezin. Pas od wskazanej miejscowości w kierunku północno-wschodnim do Jakubowa znajduje się w granicach Zlewni JCWP rzecznej Białka. Ponadto południowo-zachodni fragment gminy znajduje się w Zlewni rzecznej Rawka od Krzemionki do ujścia, tam też w okolicach miejscowości Lisna znajduje się fragment cieku Dopytywu z Lisnej - Rawka od Krzemionki do ujścia. Ostatni fragment w północno-wschodni narożnik obszaru gminy znajduje się w granicach Zlewni Rzecznej Korabiewka.

W odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, poniżej przedstawiono ich charakterystykę:

- **Chojnatka**, kod JCWP: RW2000102726729, typ: PNp - potok lub strumień nizinny piaszczysty, ocena stanu: słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód
- **Białka**, kod JCWP: RW2000102726729, typ: PNp - potok lub strumień nizinny piaszczysty, ocena stanu: słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód
- **Rawka od Krzemionki do ujścia**, kod JCWP: RW2000112726999, typ: RzN - Rzeka nizinna, ocena stanu: umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód
- **Korabiewka**, kod JCWP: RW200010272694, typ: PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, ocena stanu: umiarkowany stan ekologiczny, zły stan wód

Analizując przedstawione dane wskazać należy, iż wszystkie jednolite części wód powierzchniowych znajdujących się na obszarze gminy Kowiesy cechuje zły stan ogólny wód.

V.6. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z art. 16 pkt 34 *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* [6] obszary szczególnego zagrożenia powodzią to:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224 *ustawy* [6], stanowiące działki ewidencyjne
- d) pas techniczny;

Na terenie gminy Kowiesy i w bliskim sąsiedztwie nie występują cieki wodne stwarzające zagrożenie powodziowe przez co nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

V.7. WARUNKI KLIMATYCZNE

Według podziału na regiony klimatyczne Romera⁴ obszar gminy Kowiesy znajduje się w obrębie klimatu krainy wielkich dolin, który zasięgiem obejmował największy obszar Polski. Część centralna, w której umiejscowiona jest gmina Kowiesy, ma najniższe opady w kraju (450 -500 mm) i największe niedobory wodne w rolnictwie.

Biorąc pod uwagę podział na dzielnice rolniczo-klimatyczne wg Gumińskiego⁵ gmina Kowiesy znajduje się w obrębie dzielnicy środkowej (VII). W odniesieniu do charakterystyki obszaru wskazuje się iż dni przymrozkowych przypada 100 – 110, mroźnych 30 – 35, bardzo mroźnych 3 – 4, ciepłych 30 – 35. Ostatnie przymrozki wiosenne występują ok. połowy kwietnia. Okres wegetacyjny 210 – 220 dni. Początek robót polowych – na zachodzie w drugiej a na wschodzie w trzeciej dekadzie marca. Częstość silnych wiatrów zmniejsza się z zachodu na wschód. Obszar Polski o najmniejszym opadzie rocznym – poniżej 500 mm, w części zachodniej do 560 mm. Pokrywa śnieżna utrzymuje się 38 – 60 dni, względnie mała częstość opadów gradu.

V.8. WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE

Teren gminy Kowiesy charakteryzuje się dominującym krajobrazem rolniczym, ukształtowanym przez sprzyjające warunki naturalne. Uwarunkowania klimatyczne, wysokiej jakości gleby oraz korzystne stosunki wodne stworzyły dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa w tym sadownictwa jako głównej funkcji gospodarczej obszaru.

W obrębie gminy istotną rolę odgrywają naturalne powiązania pomiędzy różnymi typami ekosystemów – wodnymi, łąkowymi, leśnymi oraz zadrzewionymi. Obecność tych połączeń wspiera migracje gatunków oraz sprzyja utrzymaniu wysokiego poziomu bioróżnorodności.

Różnorodność biologiczna terenu potwierdzana jest przez obecność licznych gatunków fauny, które znajdują odpowiednie warunki siedliskowe na analizowanym obszarze. Stan rozpoznania fauny gminy jest nierównomierny – najlepiej zbadane są grupy występujące na terenach objętych ochroną. Szczegółową identyfikacją objęto m.in. entomofaunę, ichtiofaunę oraz gatunki łowieckie. Pozostałe grupy zwierząt nie zostały dotychczas rozpoznane w sposób kompleksowy. W grupie rozpoznanych gatunków wskazuje się łosia (jako największe zwierzę), następnie o wiele rzadziej spotykany jeleń europejski, pojedyncze osobniki sporadycznie spotykane w lasach. Dalej wymienia się: sarnę, daniela, zającą, dzikiego królika, wiewiórkę, piżmaka amerykańskiego, jeża, lisa, borsuka, jenota, kunę leśną, wydrę, bobra.

Dużo bardziej rozbudowana jest grupa ptaków, liczebność gatunków rozpoznanych to ok. 130. Do najbardziej ciekawych zaliczyć można: łabędzia niemego, żurawia, remiza, czy zimorodka.

Wielkoobszarowe, pozbawione roślinności śródpolnej, tereny upraw polowych czy też sady, nie są miejscami sprzyjającymi bytowaniu fauny, tereny dużej intensywności to terytorium występowania gryzoni, kretów, norek oraz fauna leśna wykorzystująca tereny uprawne jako żerowiska.

Lasy oraz grunty leśne zajmują powierzchnie ok. 23% terytorium gminy ha, stanowiąc najcenniejsze lokalnie ekosystemy. W zakresie form własności dominują lasy Skarbu Państwa pod zarządem Lasów Państwowych - powierzchnia ok. 1515,54 ha. Dla porównania lasy prywatne zajmują powierzchnię ok. 446,43 ha, z kolei lasy publiczne gminne 18,85 ha⁶.

Na przestrzeni wielu dekad naturalne zbiorowiska leśne uległy znaczeniu przekształceniu, z uwagi na brak racjonalnie prowadzonej gospodarki leśnej. Istniejące zbiorowiska są w większości zbiorowiskami wtórnymi. Lasy liściaste występują dość rzadko.

Administracyjnie lasy gminy Kowiesy znajdują się pod nadzorem Nadleśnictwa Grójec, które na tworzą mozaikowy, bogaty przyrodniczo teren, wyróżniający się różnorodnością siedlisk oraz dużym bogactwem flory i fauny. Pod względem siedliskowym dominują lasy mieszane oraz siedliska leśne.

Jeśli chodzi o warstwę krzewów i runa leśnego – niezwykle ważną część ekosystemu – wiele występujących tu gatunków znajduje się w „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin”. Przykładem jest pięciornik drobnolistny, tojad dzióbaty, parzydło leśne, storzan bezlistny oraz zimoziół północny.

Wśród chronionych gatunków mszaków, porostów i grzybów można spotkać: drabika drzewkowatego, gajnika lśniącego, modrzyczkę siną, płonnik pospolity, torfowce, płucnicę islandzką, chrobotki, smardza jadalnego, sromotnika bezwstydnego oraz szmaciaka gałęzistego.

Lasy te stanowią również ważną ostoję dla wielu gatunków zwierząt objętych ochroną prawną. Do najcenniejszych należą: bocian czarny, puchacz oraz bielik, którego gniazda stwierdzono w obrębie nadleśnictwa.⁷

V.9. KLIMAT AKUSTYCZNY

W odniesieniu do klimatu akustycznego, głównymi źródłami emisji są tereny kolejowe w tym Centralna Magistrała Kolejowa, droga ekspresowa S8 o dużym natężeniu ruchu oraz dalej pozostałe drogi niższego szczebla.

W terenie gminy emisję hałasu oraz wibracji jest głównie skoncentrowane są na trasie drogi ekspresowej S8. Szacuje się, że najbardziej uciążliwe w dzisiejszych czasach źródło hałasu jakim jest ruch drogowy stanowi źródło ok 80% wszystkich hałasów rozprzestrzeniających się na terenach osadniczych. Dlatego też, tereny sąsiadujące bezpośrednio z pasami drogowymi pod względem akustycznym są obszarami o obniżonych parametrach jakościowych klimatu akustycznego.

Badania Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad⁸ wg stanu na 31 maja 2021 r. wskazują na dobowe natężenie ruchu na trasie S8 na odcinku od Mszczonowa do Rawy Mazowieckiej, na wysokości gminy Kowiesy oscyluje na poziomie 21 930 pojazdów. Na nadmierny hałas narażeni są mieszkańcy domów położonych w pobliżu tych szlaków komunikacyjnych, głównie pierwsza linia zabudowy od ciągów komunikacyjnych. Na zwiększone natężenie hałasu mogą być narażeni mieszkańcy miejscowości: Chrzczonowice, Wędrogów, Wymystów, Kowiesy.

⁷ <https://grojec.radom.lasy.gov.pl/lasy-nadleśnictwa>

⁸ <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

Ze „Strategicznej mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim” (2022 r.), że na terenie gminy Kowiesy od drogi ekspresowej S8 odnotowano następujące przekroczenia wskazane w poniższej tabeli:

Przekroczenia L_{DWN}	Przekroczenia L_N
Chrzczonowice Brak przekroczeń. Kowiesy Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 6 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 2 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 10 dB do 15 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Przekroczenia powyżej 15 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Wędrogów Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Wymysłów Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Zawady Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Chrzczonowice Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Kowiesy Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 4 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 10 dB do 15 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Wędrogów Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Wymysłów Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Zawady Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 2 budynków chronionych.

Tabela 3 Przekroczenia hałasu generowanego przez drogę ekspresową S8 na terenie gminy Kowiesy (źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim 2022 r.)

Badając ponadto mapy emisyjne udostępnione w portalu Geoportal stwierdzić można iż na terenie gminy Kowiesy nie wskazano terenów zagrożonych hałosem (wskaźnik L_{DWN} / L_N) na których zostały przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu. Istniejące ekrany akustyczne zatem spełniają swoją rolę. Dla dróg o znaczeniu lokalnym ważne są w dalszym ciągu działania sprzyjające obniżaniu poziomu hałasu takie jak m.in. utrzymanie dobrego stanu dróg i ich nawierzchni.

V.10. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Źródłem sztucznego pola elektromagnetycznego jest każde urządzenie zasilane prądem elektrycznym, a więc zarówno sprzęty AGD i RTV będące w powszechnym użytku, jak i sieć energetyczna w budynkach, linie elektroenergetyczne, stacje radiowe, telewizyjne, łączności satelitarnej, radiolokacyjne, radionawigacyjne, radiokomunikacji ruchomej lądowej w tym telefonii komórkowej, a także urządzenia elektroenergetyczne służące do przesyłania energii elektrycznej (stacje transformatorowe - rozdzielcze i linie wysokiego napięcia).

W związku z zakładanym rozwojem gminy Kowiesy – wyznaczeniem nowych terenów głównie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługową nastąpi wzrost zaopatrzenia na energię elektryczną, co spowoduje konieczność budowy nowych sieci elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych. Ponadto na terenie gminy występują urządzenia emitujące promieniowanie: stacje antenowe telefonii komórkowej.

Od 2021 roku, monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311). Punkty pomiarowe, w których

wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach PMS dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego. Na terenie gminy Kowiesy wyznaczono jeden punkt pomiarowy w ramach monitoringu badawczego w 2023 roku: Kowiesy 74.⁹

Zgodnie z informacją wskazaną w Ocenie poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w 2023 roku w województwie łódzkim, przeprowadzonej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi dla punktu zlokalizowanego w miejscowości Kowiesy, Kowiesy 74 wskazano następujące wyniki:

średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego, uzyskana z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły: <0,8 V/m - poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej,

wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WME na podstawie maksymalnej wartości chwilowej uzyskanej w trakcie pomiarów wykonanych zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku – 0,07 WME – nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

W odniesieniu do wyników dla powiatu skierniewickiego w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Porównując wyniki pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego w latach 2021 i 2023 dla całego powiatu nie stwierdzono wzrostu natężenia PEM.

V.11. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Brak realizacji ustaleń planu – w szczególności w zakresie uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji lokalizacyjnych wyłącznie w granicach OUZ – może skutkować:

- zahamowaniem rozwoju przestrzennego gminy, zwłaszcza na terenach niewyznaczonych jako OUZ, co może generować presję na obchodzenie przepisów i działania nieformalne;
- pogorszeniem ładu przestrzennego, w wyniku braku narzędzi do kontrolowanego i zrównoważonego zagospodarowania terenów;
- ryzykiem nielegalnych przekształceń przestrzeni, np. realizacją inwestycji bez wymaganych decyzji, co może prowadzić do degradacji środowiska;

Z perspektywy środowiskowej brak wdrażania ustaleń planu ogólnego nie tylko ogranicza możliwości skutecznego planowania, ale także zwiększa ryzyko niekontrolowanych oddziaływań na przyrodę i przestrzeń.

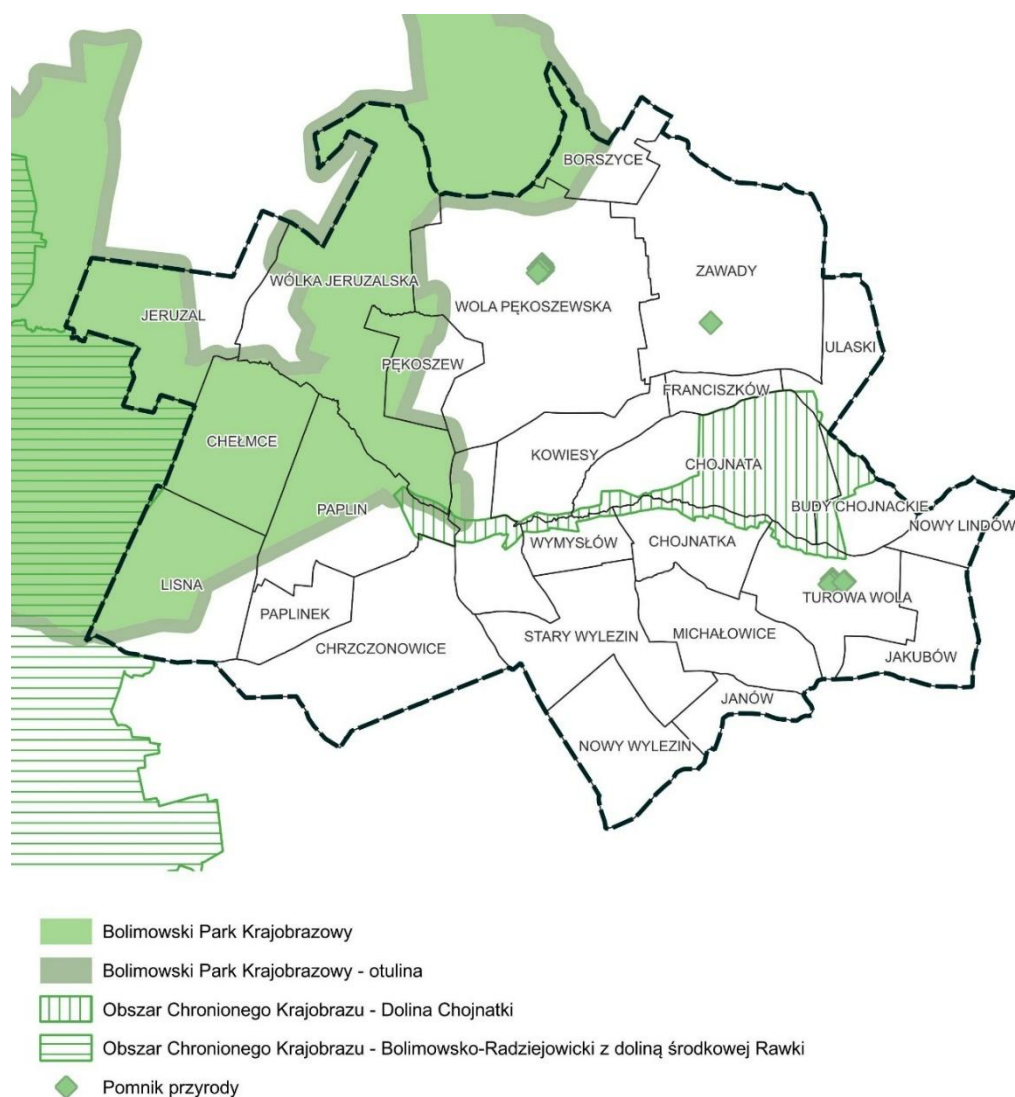
⁹ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w 2023 roku w województwie łódzkim, Łódź, czerwiec 2024 r.

VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach gminy Kowiesy występują **formy ochrony przyrody**, o których mowa w art. 6 *ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.* [5] :

- park krajobrazowy z otuliną
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 19 pomników przyrody

Ich rozmieszczenie oraz opis przedstawia poniższy rysunek oraz tabela.

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na obszarze Gminy Kowiesy
(źródło: opracowanie własne)

KOD	FORMA OCHRONY	NAZWA	DATA USTANOWIENIA	OPIS
PL.ZIPOP.1393. PK.135	park krajobrazowy	Bolimowski Park Krajobrazowy	1986-11-14	Powierzchnia [ha]: 20512,3200 Opis: Bolimowski Park Krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju Poleżenie: Park Krajobrazowy znajduje się w północno-zachodniej części gminy Kowiesy w miejscowościach: Lisna, Paplin, Chełmce, Pękoszew, Jeruzal, Wólka Jeruzalska, Wola Pękoszewska, Borszyce. Na terenie województwa łódzkiego Park wraz z otuliną zlokalizowany jest także na terenie gmin: Bolimów, Nieborów, Nowy Kawęczyn, Skierniewice i miasto Skierniewice. Park znajduje się także na terenie województwa mazowieckiego. Powierzchnia otuliny [ha] 3 102,4299 Opis otuliny: Otulinę stanowi pas gruntu o szerokości 200 m równoległy do granic zewnętrznych i wewnętrznych Parku.
PL.ZIPOP.1393. OCHK.518	obszar chronionego krajobrazu	Bolimowsko- Radziejowski z doliną Środkowej Rawki (woj. łódzkie)	1986-11-14	Powierzchnia: ok. 65650 ha Poleżenie: obszar chronionego krajobrazu obejmuje niewielkie fragmenty gminy Kowiesy w zachodniej części gminy w miejscowości Jeruzal i Lisna. Obszar obejmuje także gminy Biała Rawska, Nowy Kawęczyn, Skierniewice (gmina miejska i gmina wiejska)
PL.ZIPOP.1393. OCHK.536	obszar chronionego krajobrazu	Dolina Chojnatki	1997-01-01	Powierzchnia [ha]: 519,0000 Opis: Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Chojnatki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Poleżenie: Obszar chronionego krajobrazu znajduje się w środkowej części gminy Kowiesy, w miejscowościach: Chrzczonowice, Paplin, Wólka Jeruzalska, Wędrogów, Kowiesy, Chojnata, Franciszków, Ulaski, Budy Chojnackie, Turowa Wola, Chojnatka. Wymystów.
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1064	pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> Opis: Jesion wyniosły - <u>zniszczony</u> podczas wichury w dn. 17.07.2001r. Poleżenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1065	pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - <i>Aesculus hippocastanum</i> Wysokość [m]:14

				Pierśnica [cm]:128 Obwód [cm]:402 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1066	Pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:135 Obwód [cm]:424 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1067	Pomnik przyrody	brak	1982-05-10	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> Wysokość [m]:23 Pierśnica [cm]:141 Obwód [cm]:443 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. Nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1068	Pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> Wysokość [m]:20 Pierśnica [cm]:102 Obwód [cm]:320 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. Nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1069	Pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> Wysokość [m]:26 Pierśnica [cm]:114 Obwód [cm]:358 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. Nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1070	Pomnik przyrody	brak	1990-04-01	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> Wysokość [m]:14 Pierśnica [cm]:128 Obwód [cm]:402 Opis: - Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. Nr 224
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1073	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Kasztanowiec - <i>Aesculus sp.</i> Wysokość [m]:17 Pierśnica [cm]:81

				Obwód [cm]:254 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1074	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Kasztanowiec - Aesculus sp. Wysokość [m]:20 Pierśnica [cm]:101 Obwód [cm]:317 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1075	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Kasztanowiec - Aesculus sp. Wysokość [m]:17 Pierśnica [cm]:102 Obwód [cm]:320 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1076	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Kasztanowiec - Aesculus sp. Wysokość [m]:17 Pierśnica [cm]:113 Obwód [cm]:355 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1077	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa - Tilia sp. Wysokość [m]:14 Pierśnica [cm]:128 Obwód [cm]:402 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1078	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides Wysokość [m]:18 Pierśnica [cm]:102 Obwód [cm]:320 Opis: - Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116
PL.ZIPOP.1393. PP.1015042.1079	Pomnik przyrody	brak	1987-01-15	Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides Wysokość [m]:18 Pierśnica [cm]:111

				<i>Obwód [cm]:349</i> <i>Opis: -</i> <i>Położenie: Turowa Wola, park podworski dz. Nr 116</i>
<i>PL.ZIPOP.1393.</i> <i>PP.1015042.1080</i>	<i>Pomnik przyrody</i>	<i>brak</i>	<i>1990-04-01</i>	<i>Typ pomnika: Jednoobiektowy</i> <i>Rodzaj tworu: drzewo</i> <i>Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata</i> <i>Wysokość [m]:17</i> <i>Pierśnica [cm]:101</i> <i>Obwód [cm]:317</i> <i>Opis: -</i> <i>Położenie: Lisna, park podworski dz. Nr 167</i>
<i>PL.ZIPOP.1393.</i> <i>PP.1015042.1081</i>	<i>Pomnik przyrody</i>	<i>brak</i>	<i>1990-04-01</i>	<i>Typ pomnika: Jednoobiektowy</i> <i>Rodzaj tworu: drzewo</i> <i>Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata</i> <i>Wysokość [m]:17</i> <i>Pierśnica [cm]:132</i> <i>Obwód [cm]:415</i> <i>Opis: -</i> <i>Położenie: Lisna, park podworski dz. Nr 167</i>
<i>PL.ZIPOP.1393.</i> <i>PP.1015042.1082</i>	<i>Pomnik przyrody</i>	<i>brak</i>	<i>1990-04-01</i>	<i>Typ pomnika: Jednoobiektowy</i> <i>Rodzaj tworu: drzewo</i> <i>Gatunek drzewa: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)</i> <i>Wysokość [m]:20</i> <i>Pierśnica [cm]:129</i> <i>Obwód [cm]:405</i> <i>Opis: -</i> <i>Położenie: Lisna, park podworski dz. Nr 167</i>
<i>PL.ZIPOP.1393.</i> <i>PP.1015042.1083</i>	<i>Pomnik przyrody</i>	<i>brak</i>	<i>1990-04-01</i>	<i>Typ pomnika: Jednoobiektowy</i> <i>Rodzaj tworu: gład narzutowy</i> <i>Opis: gład narzutowy- granit czerwony</i> <i>Położenie: Skraj lasu przy drodze Skierniewice-Bolimów</i>
<i>PL.ZIPOP.1393.</i> <i>PP.1015042.3049</i>	<i>Pomnik przyrody</i>	<i>brak</i>	<i>1990-04-01</i>	<i>Typ pomnika: Jednoobiektowy</i> <i>Rodzaj tworu: drzewo</i> <i>Gatunek drzewa: Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - Aesculus hippocastanum</i> <i>Wysokość [m]:23</i> <i>Pierśnica [cm]:99</i> <i>Obwód [cm]:311</i> <i>Opis: -</i> <i>Położenie: Wola Pękoszewska, park podworski przy szkole dz. Nr 224</i>

(źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>)

Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń planu ogólnego dla obszarów podlegających ochronie na podstawie *ustawy o ochronie przyrody* [5] to między innymi:

- **presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo**, szczególnie w otulinie parku krajobrazowego oraz w granicach obszaru chronionego krajobrazu dolina Chojnatki,

- **zagrożenie ciągłości korytarzy ekologicznych** - dolin rzecznych i kompleksów leśnych powiązanych z Puszczą Bolimowską i doliną Rawki,
- **zanieczyszczenie powietrza**, szczególnie niska emisja z gospodarstw indywidualnych oraz emisje związane z transportem drogowym,
- **zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gleb**, wynikające z niewystarczającego oczyszczania ścieków bytowych i komunalnych, jak również rolniczego użytkowania terenów (nawozy, środki ochrony roślin),
- **oddziaływania akustyczne**, związane z ruchem pojazdów i działalnością gospodarczą prowadzoną na terenach wiejskich,

W celu zapewnienia ochrony przyrody, w szczególności form ochrony przyrody w planie ogólnym gminy Kowiesy:

- wprowadzono strefę otwartą (SO) bez przypisania profilu dodatkowego dla terenów produkcji energii, co wyklucza możliwość lokalizacji zabudowy, w tym instalacji fotowoltaicznych;
- nie wyznaczono stref gospodarczych (SP) ani usługowych (SU) na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych;
- ograniczono możliwość rozwoju zabudowy mieszkaniowej – obszary te nie zostały objęte nowymi strefami z zabudową, a dla terenów już zainwestowanych ograniczono się wyłącznie do przypisania obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ), bez ich rozszerzania.

Uwzględnienie form ochrony przyrody w planie ogólnym zostało przeprowadzone w sposób kompleksowy i spójny z zasadą zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego oraz celami ochrony środowiska. Działania te miały na celu:

- zapewnienie trwałości funkcji przyrodniczych i krajobrazowych na terenach objętych ochroną,
- ograniczenie presji inwestycyjnej na najcenniejsze przyrodniczo fragmenty przestrzeni gminy,
- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i lokalnych struktur przyrodniczych, w tym powiązań z Puszczą Bolimowską i doliną Rawki.

VII. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W ramach sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę zgodności projektu planu ogólnego gminy Kowiesy z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Weryfikacji podlegało, czy przyjęte ustalenia przestrzenne są spójne z kierunkami działań określonymi w dokumentach strategicznych, w tym w szczególności:

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

Europejski Zielony Ład to strategiczny dokument Unii Europejskiej przyjęty w grudniu 2019 roku, który wyznacza kierunek działań UE w zakresie ochrony klimatu i środowiska.

Strategia formułuje następujące cele o charakterze politycznym:

- neutralność klimatyczna,
- bezpieczeństwo energetyczne,
- gospodarka o obiegu zamkniętym,
- ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności,
- zrównoważona i inteligentna mobilność,
- zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy,
- budowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby.

AGENDA 2030

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych to program działań definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

EUROPEJSKA KONWENCJA KRAJOBRAZOWA

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r. Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej.

W ramach realizacji zapisów Konwencji, podejmowane są działania mające na celu m.in.:

- prawne uznanie krajobrazu jako istotnego komponentu otoczenia ludzi;
- ustanowienie procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem;
- uwzględnianie kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030, TZW. SPA2020.

To pierwszy dokument strategiczny, który bezpośrednio dotyczy kwestii adaptacji do zachodzących zmian klimatu. Głównym celem Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią.

"POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ" – PEP2030.

PEP2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców.

PEP2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

KRAJOWY PLAN NA RZECZ ENERGII I KLIMATU NA LATA 2021-2030

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

- bezpieczeństwa energetycznego,
- wewnętrznego rynku energii,
- efektywności energetycznej,
- obniżenia emisyjności oraz
- badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:

- 14% udziału OZE w transporcie, o roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Analiza planu ogólnego gminy Kowiesy, wykazała że uwzględnia on **cele powyższych dokumentów**, w szczególności:

- **ochronę zasobów przyrodniczych i bioróżnorodności** poprzez zachowanie i ochronę form ochrony przyrody oraz użytków rolnych i leśnych – ustalenie dużych obszarów strefy otwartej (SO),
- **rozwój technologii i przedsiębiorczości** poprzez wyznaczanie terenów pod rozwój działalności gospodarczych - ustalenie strefy usługowej (SU) i strefy gospodarczej (SP),
- **rozwój efektywności energetycznej** poprzez wskazanie terenów pod instalacje OZE – ustalenie strefy otwartej (SO) z wyznaczonym profilem dodatkowym – teren elektrowni słonecznej oraz dopuszczenie OZE w innych strefach związanych z zabudową,
- **promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego i przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy** poprzez ustalenie parametrów zabudowy oraz ograniczenie stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową (SJ, SZ, SW),
- **wsparcie dla produkcji rolnej** poprzez wyznaczanie stref umożliwiających rozwój działalności rolniczej z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - ustalenie stref produkcji rolniczej (SR),
- **uwzględnienie uwarunkowań z zakresu infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej** poprzez ustalenie stref usługowych (SU), stref infrastrukturalnych (SI) oraz stref komunikacyjnych (SK).

VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

W niniejszym rozdziale przedstawiono ocenę potencjalnych znaczących oddziaływań, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego gminy Kowiesy, z uwzględnieniem różnorodnych form oddziaływań środowiskowych, takich jak: oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, a także pozytywne i negatywne.

Ocena oddziaływania na środowisko została dokonana w odniesieniu do stref planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym, stanowiących ramy polityki przestrzennej gminy. Ze względu na charakter dokumentu, który nie wskazuje konkretnych lokalizacji inwestycji ani szczegółowych parametrów technicznych, oddziaływania te mają charakter potencjalny i zależą od przyszłych ustaleń planów miejscowych oraz indywidualnych decyzji lokalizacyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, w prognozie oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie poszczególnych stref planistycznych na:

- cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
- różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta
- ludzi
- wody
- powietrze i klimat
- powierzchnię ziemi i krajobraz
- zasoby naturalne
- zabytki oraz dobra materialne

VIII.1. ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Na terenie gminy Kowiesy nie wyznaczono obszarów Natura 2000. Najbliższe obszary tej sieci zlokalizowane są poza granicami administracyjnymi gminy. W związku z tym realizacja ustaleń planu ogólnego nie będzie powodować bezpośredniego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 ani na jego integralność.

Z uwagi na powyższe przewiduje się następujący charakter oddziaływań:

- **oddziaływania bezpośrednie** – nie wystąpią,
- **oddziaływania pośrednie (pozytywne)** – związane z ograniczeniem presji inwestycyjnej oraz zachowaniem ciągłości korytarzy ekologicznych w dolinach rzek i kompleksach leśnych.

VIII.2. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

W ramach ustaleń planu ogólnego gminy Kowiesy przewidziano rozwój zabudowy głównie na terenach już przekształconych lub przewidzianych do zagospodarowania w obowiązujących dokumentach planistycznych. Zakłada się, że zmiany w strukturze przestrzennej gminy będą polegały przede wszystkim na uzupełnianiu luk w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenów rezerwowych w granicach istniejących jednostek osadniczych. Z tego względu nie przewiduje się istotnego przekształcania środowiska naturalnego ani wyraźnej redukcji różnorodności biologicznej.

Oddziaływanie na komponent przyrodniczy może wynikać z przekształceń siedlisk w wyniku inwestycji lokalizowanych w nowych strefach usługowych i gospodarczych, prowadzących do ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej oraz fragmentacji istniejących struktur środowiskowych. Jednakże plan ogólny określa minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w strefach, co pozwala na częściowe ograniczenie presji inwestycyjnej.

W projekcie planu ogólnego zachowano i uwzględniono istniejące struktury środowiskowe – lasy, ciekі wodne, tereny zieleni naturalnej – które nadal będą pełnić istotne funkcje przyrodnicze, w tym jako siedliska oraz korytarze ekologiczne umożliwiające migrację fauny. Wyznaczenie stref otwartych (SO) i ograniczenie możliwości zabudowy na terenach o wysokiej wartości przyrodniczej działa korzystnie na zachowanie warunków bytowania wielu gatunków zwierząt i roślin.

Oddziaływania związane z realizacją planu ogólnego na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta mogą mieć charakter zarówno niekorzystny, jak i korzystny, w zależności od lokalizacji oraz sposobu realizacji inwestycji. Ich charakterystyka przedstawia się następująco:

- **oddziaływania bezpośrednie** – możliwe w obrębie nowych terenów inwestycyjnych (np. utrata siedlisk, presja na istniejące układy przyrodnicze),
- **oddziaływania pośrednie** – związane z fragmentacją siedlisk,
- **oddziaływania wtórne** – np. wzrost barier migracyjnych, hałas komunikacyjny, sztuczne oświetlenie,
- **oddziaływania skumulowane** – mogą wystąpić w przypadku koncentracji inwestycji w sąsiedztwie istniejących form ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe** – o charakterze negatywnym w przypadku przekształcania środowiska naturalnego pod zabudowę,
- **oddziaływania pozytywne** – wynikające z uporządkowania struktury przestrzennej i ograniczenia rozlewania się zabudowy na tereny niezainwestowane oraz z zachowania terenów zielonych pełniących funkcje siedliskowe i migracyjne.

VIII.3. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Oddziaływania na zdrowie i życie ludzi stają się istotne, gdy dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu, zanieczyszczeń powietrza czy emisji innych substancji szkodliwych dla zdrowia.

Z uwagi na ramowy charakter planu ogólnego gminy Kowiesy, który nie przesądza o konkretnych inwestycjach, lecz wyznacza jedynie strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy nie jest możliwa jednoznaczna ocena ryzyka dla

zdrowia ludzi. Szczegółowa analiza oddziaływań nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji lokalizacyjnych a w razie potrzeby decyzji środowiskowych.

Ustalenia planu ogólnego zakładają wyraźne rozgraniczenie funkcji terenów, co sprzyja minimalizowaniu konfliktów przestrzennych. Ponadto dla strefy gospodarczej (SP) i usługowej (SU) wprowadzono profil dodatkowy umożliwiający lokalizację zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasów i wód, co stanowi potencjał dla przyszłego kształtowania pasów zieleni izolacyjnej. W planie przewidziano możliwość stosowania odnawialnych źródeł energii, co może ograniczyć negatywny wpływ na jakość powietrza.

Oddziaływania potencjalnie niekorzystne dla ludzi będą związane głównie z fazą realizacji inwestycji związanych z dodaniem stref umożliwiających zabudowę, w szczególności:

- wzrostem hałasu i zapylenia,
- emisją spalin z maszyn budowlanych,
- okresowym pogorszeniem bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- możliwymi uciążliwościami komunikacyjnymi w rejonach inwestycji.

Oddziaływania te będą miały charakter lokalny, bezpośredni, krótkoterminowy lub chwilowy, i wygasną po zakończeniu realizacji poszczególnych inwestycji.

Z drugiej strony, realizacja ustaleń planu ogólnego może generować pozytywne skutki społeczne, w szczególności:

- poprawę warunków życia w wyniku uporządkowania struktury przestrzennej,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa drogowego,
- lokalny rozwój gospodarczy, tworzenie miejsc pracy i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Te pozytywne efekty będą miały charakter pośredni, długoterminowy i stały, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Kowiesy.

Podsumowując, charakter oddziaływań na ludzi przedstawia się następująco:

- **oddziaływania bezpośrednie negatywne** – w fazie budowy - związane z hałasem, zapyleniem, czasowym pogorszeniem bezpieczeństwa,
- **oddziaływania pośrednie pozytywne** – wynikające z uporządkowania przestrzeni i rozwoju funkcji gospodarczych,
- **oddziaływania chwilowe i krótkoterminowe** – negatywne w fazie realizacji inwestycji,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe** – pozytywne, związane z poprawą jakości życia, estetyki przestrzeni i aktywizacją społeczno-gospodarczą.

VIII.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODY

W granicach gminy Kowiesy występują zarówno strefy ochronne ujęć wód, jak i strategiczne obszary Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), stanowiące zasoby o znaczeniu krajowym.

Strefy ochronne ujęć wody zostały uwzględnione poprzez wyznaczenie strefy infrastrukturalnej (SI), co ogranicza możliwość lokalizacji funkcji mogących generować ryzyko zanieczyszczenia zasobów wodnych. W planie przyjęto zasadę ograniczenia rozwoju na terenach niezainwestowanych – lokalizując strefy z zabudową w sposób zwarty i w istniejących jednostkach osadniczych.

Ocenia się, że realizacja planu ogólnego nie spowoduje znaczących, trwałych negatywnych oddziaływań na wody. Mogą jednak wystąpić potencjalne oddziaływania, które przedstawiają się następująco:

Oddziaływania negatywne:

- bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe – możliwe w fazie realizacji inwestycji, szczególnie na terenach nieuzbrojonych w kanalizację, w postaci zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych (np. wycieki substancji ropopochodnych, ścieki budowlane);
- bezpośrednie i długoterminowe – mogące wystąpić w przypadku intensywnej działalności rolniczej z użyciem nawozów i środków ochrony roślin;
- pośrednie – wynikające z ograniczenia retencji w przypadku niekontrolowanego rozlewania się zabudowy i wzrostu powierzchni uszczelnionych.

Oddziaływania pozytywne:

- pośrednie, długoterminowe i stałe – wynikające z:
 - zachowania i uwzględnienia w strukturze przestrzennej gminy obszarów biologicznie czynnych (strefy otwarte (SO) obejmujące tereny zieleni, lasy, ciekі wodne),
 - ograniczenia zabudowy na obszarach cennych hydrologicznie i retencyjnie,

Podsumowując:

- **oddziaływania bezpośrednie:** negatywne, lokalne, krótkoterminowe - w fazie budowy realizując wyznaczone w planie strefy z zainwestowaniem; pozytywne - w zakresie zagospodarowania i ochrony ujęć wody,
- **oddziaływania pośrednie:** pozytywne – wynikające z zachowania struktur retencyjnych i terenów zielonych,
- **oddziaływania wtórne:** mogą dotyczyć zmian lokalnego obiegu wód powierzchniowych w wyniku przekształceń gruntów,
- **oddziaływania skumulowane:** potencjalne – w przypadku koncentracji inwestycji bez rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe:** pozytywne – przy właściwej realizacji potencjalnych inwestycji,
- **oddziaływania chwilowe i krótkoterminowe:** negatywne – głównie w fazie realizacyjnej potencjalnych inwestycji.

Łącznie ustalenia planu ogólnego wspierają racjonalne gospodarowanie przestrzenią w sposób sprzyjający ochronie zasobów wodnych, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

VIII.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE I KLIMAT

Realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Kowiesy może wiązać się z oddziaływaniem na jakość powietrza atmosferycznego oraz lokalny klimat, szczególnie w kontekście nowych terenów inwestycyjnych przewidzianych w strefach z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej.

Potencjalne negatywne oddziaływania mogą wynikać z:

- emisji zanieczyszczeń powietrza związanych z indywidualnymi systemami grzewczymi, szczególnie przy wykorzystaniu paliw stałych (tzw. niska emisja),
- wzrostu emisji komunikacyjnych – zarówno z istniejącej, jak i nowo realizowanej infrastruktury drogowej,
- emisji pyłów i spalin w trakcie prac budowlanych oraz transportu materiałów,
- oddziaływań odorowych z działalności rolniczej (szczególnie w strefach SO).

Wymienione oddziaływania będą miały charakter:

- bezpośredni, długoterminowy i stały – w zakresie emisji z budynków i transportu drogowego,
- bezpośredni, krótkoterminowy i chwilowy – w fazie realizacji inwestycji (pylenie, spaliny ze sprzętu, emisja z transportu),
- lokalny i okresowy – w przypadku emisji odorów związanych z nawożeniem gruntów rolnych,
- pośredni i skumulowany – w przypadku koncentracji inwestycji w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

Z drugiej strony, plan ogólny zawiera szereg rozwiązań ograniczających presję na jakość powietrza i klimat:

- pozytywne oddziaływania pośrednie, długoterminowe i stałe będą wynikać z zachowania struktur biologicznie czynnych (strefy SO, SN) oraz wyznaczenia minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej w strefach z zabudową, co korzystnie wpływa na mikroklimat,
- dopuszczenie możliwości lokalizacji odnawialnych źródeł energii (OZE) w strefach co ograniczy zależność od źródeł wysokoemisyjnych i wpisuje się w cele klimatyczne i politykę poprawy jakości powietrza.

Podsumowując, oddziaływania na powietrze i klimat związane z realizacją ustaleń planu ogólnego mają zróżnicowany charakter:

- **oddziaływania bezpośrednie: negatywne** – emisje w fazie realizacji i użytkowania, **pozytywne** – poprawa mikroklimatu przez ochronę terenów stanowiących powierzchnie biologicznie czynne,
- **oddziaływania pośrednie: pozytywne** – dzięki możliwości lokalizacji OZE i zachowaniu naturalnych struktur środowiskowych,
- **oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe: negatywne** – w fazie budowy,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe: pozytywne** – poprzez wspieranie niskoemisyjnych źródeł energii.

VIII.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI I KRAJOBRAZ

Większość obszarów przewidzianych pod rozwój w planie ogólnym gminy Kowiesy obejmuje tereny już przekształcone antropogenicznie, o dostosowanej rzeźbie terenu, na których funkcjonuje istniejące zainwestowanie wiejskie. Mimo to realizacja ustaleń planu ogólnego może prowadzić do częściowych przekształceń powierzchni ziemi – szczególnie w przypadku lokalizacji inwestycji na terenach dotychczas niezabudowanych.

Potencjalne zmiany obejmować będą:

- przekształcenia rzeźby terenu wynikające z konieczności jego adaptacji do potrzeb inwestycyjnych,
- naruszenie pokrywy glebowej w trakcie prowadzenia prac budowlanych i robót ziemnych,
- lokalne zmiany związane z budową infrastruktury technicznej i drogowej (np. wyłączenie gruntów z użytkowania rolniczego).

Oddziaływania negatywne będą miały charakter:

- bezpośredni, krótkoterminowy – szczególnie na etapie realizacji inwestycji (prace ziemne, składowanie materiałów, wzmożony ruch pojazdów),
- lokalny – ograniczony do miejsc prowadzenia robót.

Dodatkowe zagrożenia mogą wiązać się z budową infrastruktury technicznej, w szczególności sieci podziemnych, które wymagają zdjęcia wierzchniej warstwy gleby. Wymaga to działań odtworzeniowych po zakończeniu prac, w celu zachowania wartości przyrodniczych i rolniczych gleb.

W planie ogólnym uwzględniono konieczność ochrony gleb wysokich klas bonitacyjnych. W większości przypadków tereny o najwyższej przydatności rolniczej zostały uwzględnione w ramach strefy otwartej (SO), co umożliwi zachowanie ich jako terenów użytkowanych rolniczo i wpisuje się w cele ochrony zasobów glebowych i przeciwdziałania ich trwałej degradacji.

W zakresie krajobrazu, realizacja nowych inwestycji może w ograniczonym zakresie zmienić charakter przestrzeni – dotyczy to zwłaszcza wprowadzenia zabudowy na terenach otwartych, zielonych czy rolnych. Jednak dzięki zachowaniu historycznego układu osadniczego, uwzględnieniu ochrony krajobrazu kulturowego oraz uzupełnianiu zabudowy zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, wpływ ten może być neutralny lub pozytywny.

Plan ogólny wspiera zachowanie i ekspozycję istniejących wartości krajobrazowych, w tym układu ruralistycznego wsi oraz krajobrazu rolniczego i naturalnego.

Podsumowując, charakter oddziaływań kształtuje się następująco:

- **oddziaływania bezpośrednie: negatywne** – przekształcenia powierzchni ziemi na etapie budowy; **pozytywne** – ochrona i wzmacnianie wartości krajobrazowych,
- **oddziaływania pośrednie: negatywne** – możliwe pogorszenie estetyki przestrzeni w wyniku niekontrolowanego rozwoju; **pozytywne** – uporządkowanie układów przestrzennych ograniczając zabudowę,
- **oddziaływania wtórne:** możliwe w przypadku pogorszenia jakości gleb wskutek zaniedbań w rekultywacji terenów po realizacji inwestycji,
- **oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe: negatywne** – na etapie robót budowlanych,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe: pozytywne** – związane z uporządkowaniem przestrzeni, ochroną wartości kulturowych i krajobrazowych oraz ograniczeniem rozpraszania zabudowy.

VIII.7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Na terenie gminy Kowiesy występują udokumentowane złoża kopalin, w szczególności kruszyw naturalnych (piasków i żwirów), które stanowią istotny element zasobów naturalnych objętych ochroną planistyczną. Zgodnie z art. 13b *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [1], plan ogólny uwzględnia lokalizację złóż.

W celu zapewnienia możliwości ich racjonalnej eksploatacji oraz ochrony przed trwałym przekształceniem:

- w planie ogólnym wyznaczono strefę górnictwa (SG) obejmującą udokumentowane złoża kopalin,
- wykluczono na tych obszarach lokalizację funkcji mogących trwale ograniczyć dostęp do zasobów,
- przyjęto zasadę zabezpieczenia złóż, co pozwala na ich wykorzystanie w przyszłości.

Z perspektywy środowiskowej, realizacja planu ogólnego nie będzie powodować negatywnego wpływu na złoża – przeciwnie, działania planistyczne mają charakter ochronny i zapobiegawczy, minimalizując ryzyko ich kolizji z zabudową.

Charakterystyka oddziaływań przedstawia się następująco:

- **oddziaływania bezpośrednie pozytywne** – wynikające z objęcia złóż strefą górnictwa (SG), a tym samym zapewnienia ich ochrony,
- **oddziaływania pośrednie pozytywne** – związane z wykluczeniem funkcji kolidujących z eksploatacją surowców,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe pozytywne** – wynikające z utrzymania dostępności złóż dla potencjalnego zagospodarowania zgodnego z polityką surowcową państwa.

VIII.8. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI ORAZ DOBRA MATERIALNE

Na terenie gminy Kowiesy występują obiekty zabytkowe, w tym zespoły dworsko-parkowe oraz pojedyncze obiekty architektury. W planie ogólnym uwzględniono ich lokalizację oraz znaczenie dla krajobrazu kulturowego, poprzez odpowiednie ukształtowanie stref oraz wprowadzenie narzędzi ochrony.

Ochrona dziedzictwa kulturowego została zapewniona poprzez:

- lokowanie obiektów zabytkowych w ramach odpowiednich stref planistycznych, dostosowując funkcje do charakteru obiektów chronionych - poprzez dopuszczenie usług w zespołach dworskich, co umożliwi realizację usług publicznych, usług kultury, turystyki,
- przeznaczenie zabytkowych parków jako strefy zieleni i rekreacji (SN) oraz strefach otwartych (SO), zapewniającymi ochronę krajobrazu kulturowego,
- wprowadzenie ograniczeń w zakresie wysokości zabudowy i intensywności użytkowania terenów w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów chronionych,
- ochronę osi widokowych oraz historycznych relacji przestrzennych poprzez wyznaczenie stref otwartych lub zieleni i rekreacji wokół obiektów, których ekspozycja krajobrazowa ma istotne znaczenie kulturowe,
- brak wprowadzania nowych inwestycji kolidujących z zachowanymi układami historycznymi oraz wartościowymi obiektami architektury.

Dzięki tym rozwiązaniom plan ogólny sprzyja zachowaniu i ekspozycji dziedzictwa kulturowego, a także umożliwia jego wykorzystanie w celach edukacyjnych, społecznych i turystycznych.

Charakterystyka oddziaływań przedstawia się następująco:

- **oddziaływania bezpośrednie pozytywne** – wynikające z ochrony funkcjonalno-przestrzennej zabytków i ich otoczenia,
- **oddziaływania pośrednie pozytywne** – wspierające możliwości adaptacji i wykorzystania obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury, rekreacji i usług publicznych,
- **oddziaływania długoterminowe i stałe pozytywne** – związane z trwałym zachowaniem i ekspozycją walorów kulturowych gminy.

VIII.9. PODSUMOWANIE

W celu przejrzystego przedstawienia wyników oceny oddziaływania ustaleń planu ogólnego gminy Kowiesy na środowisko dokonano kategoryzacji stref planistycznych według potencjalnych uciążliwości i zagrożeń środowiskowych, jakie mogą wystąpić w związku z ich realizacją.

Dla każdej kategorii przeprowadzono ocenę według następujących kryteriów:

- charakter oddziaływania,
- zasięg oddziaływania,
- intensywność przekształceń,
- bezpośredniość oddziaływania,
- okres trwania oddziaływania,
- częstotliwość oddziaływania.

OBSZARY O KORZYSTNYM ODDZIAŁYWANIU (BRAK UCIAŻLIWOŚCI DLA ŚRODOWISKA):

➤ SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI

- charakter oddziaływania – pozytywny,
- zasięg oddziaływania - lokalny i ponadlokalny,
- intensywność przekształceń – nieistotna,
- bezpośredniość oddziaływania - bezpośrednie i pośrednie,
- okres trwania oddziaływania - długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania - stałe i okresowe.

OBSZARY O NIEZNACZNYM ODDZIAŁYWANIU (NIEZNACZNE UCIAŻLIWOŚCI DLA ŚRODOWISKA):

➤ SO – STREFA OTWARTA

- charakter oddziaływania – nieznaczne,
- zasięg oddziaływania – miejscowy,
- intensywność przekształceń – nieznaczna,
- bezpośredniość oddziaływania – bezpośrednie,
- okres trwania oddziaływania - długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania - stałe i okresowe.

OBSZARY O UMIARKOWANYM ODDZIAŁYWANIU (UCIAŻLIWOŚCI DLA ŚRODOWISKA):

➤ SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

➤ SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

➤ SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

➤ SU – STREFA USŁUGOWA

➤ SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ

➤ SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA

➤ SC – STREFA CMENTARZY

- charakter oddziaływania - potencjalnie negatywny i bez znaczenia,
- zasięg oddziaływania – miejscowy,

- intensywność przekształceń – zauważalna,
- bezpośredniość oddziaływania - bezpośrednie i skumulowane,
- okres trwania oddziaływania - długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania - stałe i okresowe.

OBSZARY O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU (UCIĄŻLIWOŚCI I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA):

- SP – STREFA GOSPODARCZA
- SG – STREFA GÓRNICTWA
- SK – STREFA KOMUNIKACYJNA
 - charakter oddziaływania - potencjalnie negatywny,
 - zasięg oddziaływania – miejscowy i lokalny,
 - intensywność przekształceń – duża,
 - bezpośredniość oddziaływania - bezpośrednie i pośrednie,
 - okres trwania oddziaływania - długoterminowe,
 - częstotliwości oddziaływania - stałe i okresowe.

IX. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W ramach realizacji postanowień projektowanego dokumentu przewiduje się zastosowanie ogólnych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko. Proponowane podejście opiera się na zasadach zrównoważonego rozwoju, ochrony zasobów przyrodniczych oraz minimalizacji presji inwestycyjnej.

Biorąc pod uwagę możliwe oddziaływania środowiskowe wynikające z realizacji planu ogólnego, poniżej wskazano rozwiązania służące ich eliminacji lub minimalizacji:

- **W odniesieniu do form ochrony przyrody:** zapobieganie i ograniczanie oddziaływań zrealizowano poprzez kompleksowe ujęcie tych obszarów w strukturze funkcjonalno-przestrzennej planu. Ograniczono możliwość lokalizacji zabudowy na terenach objętych formami ochrony przyrody poprzez zastosowanie stref otwartych (SO) bez dopuszczenia nowych terenów inwestycyjnych. Działania te wspierają trwałość funkcji ekologicznych i krajobrazowych oraz ograniczają presję inwestycyjną na cenne przyrodniczo tereny.
- **W odniesieniu do różnorodności biologicznej, roślin, zwierząt oraz ludzi:** plan wprowadza ograniczenia w zakresie rozwoju zabudowy poprzez precyzyjne wyznaczenie stref funkcjonalnych oraz określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej. Strefy zieleni i rekreacji (SN) oraz strefy otwarte (SO) odgrywają istotną rolę w ochronie siedlisk, zapewniając zachowanie warunków bytowania fauny i flory oraz ograniczając negatywny wpływ na jakość życia mieszkańców (np. poprzez oddzielenie funkcji mieszkaniowej od stref potencjalnie uciążliwych).
- **W odniesieniu do wód, powietrza, klimatu, powierzchni ziemi i krajobrazu:** plan promuje zrównoważony rozwój przestrzenny poprzez ochronę gleb, utrzymanie retencji wodnej, ograniczenie rozpraszania zabudowy

i wspieranie lokalizacji OZE. Strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte pełnią funkcje ochronne, retencyjne, filtrujące i klimatyczne, a ich utrzymanie zmniejsza skalę potencjalnych oddziaływań.

• **W odniesieniu do zabytków i dóbr materialnych:** projekt planu uwzględnia wartości kulturowe poprzez dostosowanie parametrów zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów chronionych, zachowanie historycznych układów przestrzennych oraz ochronę relacji widokowych. Tereny o szczególnych walorach kulturowych objęto strefami zieleni i rekreacji (SN), które sprzyjają ekspozycji wartości dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego.

Z uwagi na brak bezpośredniego ani pośredniego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, nie zachodzi potrzeba określania szczególnych rozwiązań kompensacyjnych w odniesieniu do tych obszarów.

X. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Na etapie opracowywania projektu planu ogólnego gminy Kowiesy przeprowadzono analizę wariantów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów objętych planem. W szczególności rozważano alternatywne rozwiązania w zakresie:

- lokalizacji stref usługowych i gospodarczych,
- przeznaczenia terenów pod działalność rolniczą,
- wskazania obszarów dla potencjalnej lokalizacji odnawialnych źródeł energii (OZE).

Analizowano również różne warianty kształtowania parametrów urbanistycznych – w tym relacje między powierzchnią zabudowaną a biologicznie czynną – oraz ich wpływ na strukturę przestrzenną, możliwości inwestycyjne i jakość środowiska.

Wybór ostatecznych rozwiązań projektowych poprzedzony był oceną ich potencjalnych skutków środowiskowych, w tym wpływu na istniejące formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, walory krajobrazowe oraz uwarunkowania społeczne i gospodarcze.

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego rozwiązania uznano za najbardziej adekwatne z punktu widzenia równoważenia potrzeb rozwojowych gminy z koniecznością zachowania ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Alternatywne warianty – w szczególności te zakładające intensyfikację zabudowy na obszarach cennych przyrodniczo – zostały odrzucone jako niezgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

XI. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko było sprawdzenie, jak planowane zmiany w przestrzeni gminy Kowiesy mogą wpływać na środowisko naturalne – w tym na przyrodę, krajobraz, wodę, powietrze oraz jakość życia mieszkańców.

Prognoza dotyczy **projektu planu ogólnego gminy**, który określa, jak w przyszłości będą wykorzystywane różne tereny w gminie – gdzie może powstać zabudowa mieszkaniowa, gospodarcza, usługowa, a gdzie powinny pozostać pola, lasy lub tereny zieleni. Dokument ten nie wskazuje jeszcze konkretnych inwestycji, ale tworzy ogólne ramy ich lokalizacji.

W planie ogólnym wzięto pod uwagę zarówno uwarunkowania lokalne (np. istniejąca zabudowa, tereny chronione), jak i dokumenty nadrzędne – w tym strategię rozwoju gminy, plany wojewódzkie i przepisy ochrony przyrody. Uwzględniono również informacje z dokumentów branżowych (np. dotyczących wód, krajobrazu czy górnictwa).

Wnioski z prognozy są następujące:

- **Większość nowych terenów inwestycyjnych została zaplanowana w miejscach już częściowo zagospodarowanych.** Dzięki temu ograniczono ingerencję w środowisko i zmniejszono ryzyko jego degradacji.
- Na obszarze gminy **nie występują tereny objęte siecią Natura 2000**, więc plan nie będzie wpływać bezpośrednio na te szczególnie chronione miejsca.
- Zadbano o ochronę przyrody – w planie zachowano lasy, tereny zieleni, rzeki i tereny cenne krajobrazowo. Wprowadzono też ograniczenia zabudowy w ich sąsiedztwie.
- **Zaproponowano różne przeznaczenia terenów**, m.in. pod usługi, produkcję, rolnictwo czy rekreację, ale z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.
- Plan wskazuje obszary, na których możliwe będzie wykorzystanie **odnawialnych źródeł energii**, np. elektrowni słonecznych, co ma pozytywny wpływ na jakość powietrza.
- Dzięki analizie chłonności terenów ustalono, że gmina posiada wystarczającą ilość przestrzeni pod rozwój – dlatego **nie przewidziano nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową** poza tymi już istniejącymi.
- Ewentualne negatywne skutki dla środowiska – np. hałas, pył, zanieczyszczenia – mogą pojawić się tylko lokalnie, na etapie realizacji inwestycji, i będą mieć charakter tymczasowy.

Podsumowując – projekt planu ogólnego gminy Kowiesy został przygotowany z dbałością o środowisko, zgodnie z przepisami prawa oraz zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja ustaleń planu nie powinna powodować poważnych zagrożeń dla środowiska naturalnego ani dla zdrowia ludzi.

- [1] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz.1130 ze zm.),
- [2] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r., poz. 11292),
- [3] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze. zm.),
- [4] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 1112 ze zm.);
- [5] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2024 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz.1478 ze zm.),
- [6] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz.1087 ze zm.),

OŚWIADCZENIE AUTORA

Niniejszym oświadczam, że jako autor PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY KOWIESY, spełniam wymagania wprowadzone art. 74a ust. 2 pkt 2) Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.)

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Patrycja Graba

